

ЗВІТ

про результати діяльності закладів післядипломної освіти, що здійснювали підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у 2022 році

ЗВІТ

про результати діяльності закладів післядипломної освіти, що здійснювали підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у 2022 році

Створення умов для безперервного особистісного та професійного розвитку осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, задоволення потреб державних органів та органів місцевого самоврядування у високопрофесійних фахівцях є одними із основних завдань системи професійного навчання. Важливу роль у національній системі професійного навчання відіграє мережа закладів освіти, що здійснюють освітню діяльність з підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

У 2022 році на регіональному та місцевому рівнях за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад здійснювали регіональні центри підвищення кваліфікації (далі – РЦПК).

Рис. 1. Карта функціонування РЦПК, які здійснювали у 2022 році підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, проводилось з дотриманням вимог, визначених:

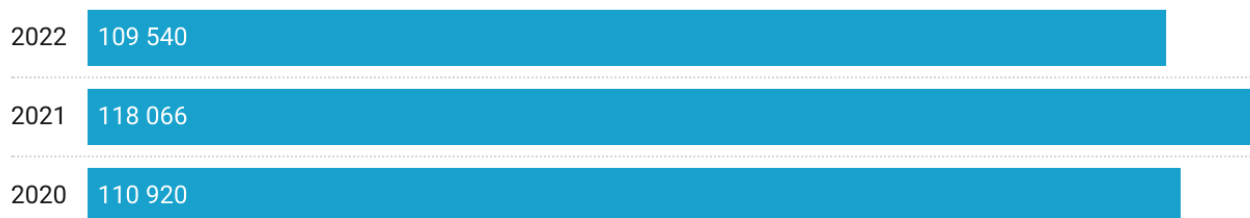
Положенням про регіональний центр підвищення кваліфікації, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2004 року № 1681;

Положенням про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106;

Вимогами до змісту і структури програм підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженими наказом НАДС від 10 жовтня 2019 року № 185-19, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13 листопада 2019 року за № 1159/34130 (зі змінами відповідно до наказу НАДС від 10 червня 2021 р. № 92-21, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 липня 2021 р. за № 878/36500);

Порядком організації підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженим наказом НАДС від 26 листопада 2019 року №211-19, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02 січня 2020 року за № 5/34288 (зі змінами відповідно до наказу НАДС від 15 серпня 2022 р. № 68-22, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 вересня 2022 р. за № 997/38333) та ін.

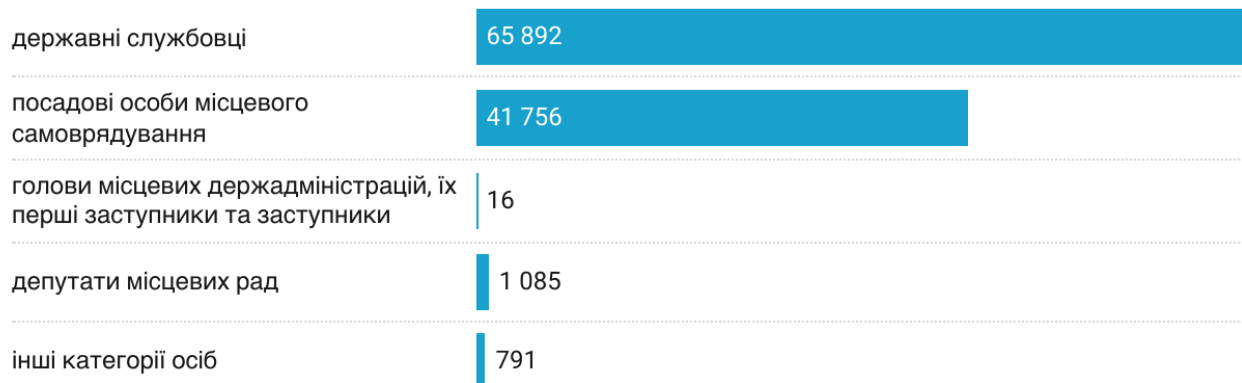
У 2022 році у 18 РЦПК підвищили кваліфікацію 109 540 державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад та інших працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (далі – учасники навчання), що на 8 526 осіб (або 7,2%) менше у порівнянні з 2021 роком, і на 1 380 осіб (або 1,2 %) менше, ніж у 2020 році.

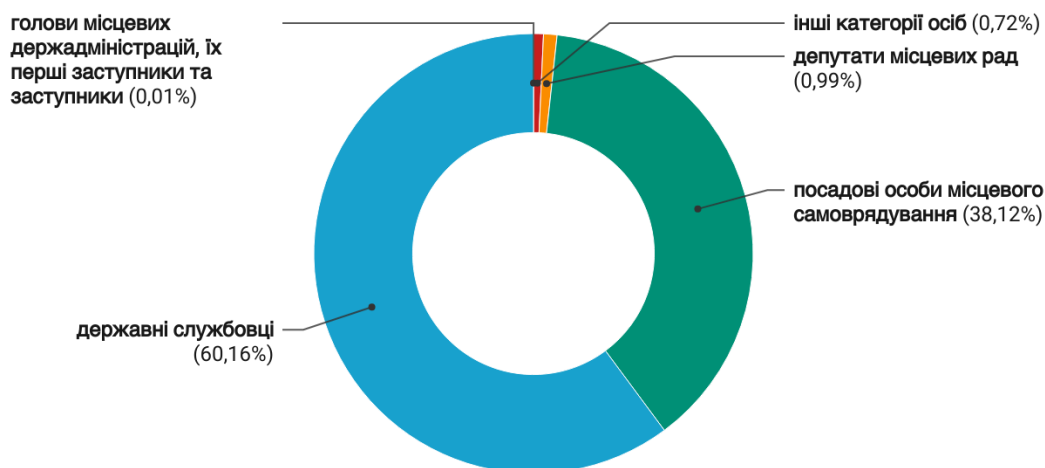
Рис. 2. Загальна кількість учасників навчання, які підвищили кваліфікацію у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2020-2022 роках, осіб

Учасниками навчання за програмами підвищення кваліфікації у РЦПК у 2022 році були 65 892 (60,16 %) державні службовці та 41 756 (38,12 %) посадових осіб місцевого самоврядування (рис. 3 та 4). Також навчання за програмами підвищення кваліфікації пройшли 16 голів місцевих державних

адміністрацій, їх перших заступників та заступників, 1 085 депутатів місцевих рад, 791 інший працівник органів виконавчої влади, державних підприємств, установ і організацій (далі – інші категорії осіб).

Рис. 3. Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію у РЦПК у 2022 році, за категорією учасників навчання, осіб

Рис. 4. Співвідношення осіб, які підвищили кваліфікацію у РЦПК у 2022 році, за категорією учасників навчання

Результати аналізу кількісних показників підвищення кваліфікації державних службовців у розрізі рівнів органів виконавчої влади показали, що у 2022 році навчання за програмами підвищення кваліфікації пройшли 23 995 (36,4 %) державних службовців центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності) та 41 897 (63,6 %) державних службовців місцевих органів виконавчої влади.

■ МОВВ ■ ЦОВВ

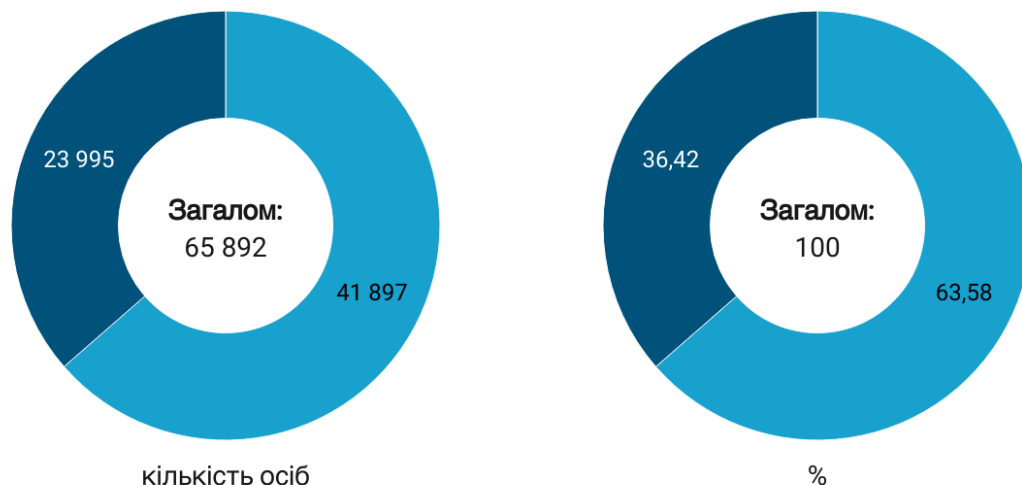

Рис. 5. Кількісне та відсоткове співвідношення державних службовців, які підвищили кваліфікацію у РЦПК у 2022 році

Переважну більшість учасників навчання з числа державних службовців як центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності), так і місцевих органів виконавчої влади, становили державні службовці, які займали посади державної служби категорії «В» (далі – державні службовці категорії «В»). Загалом кількість державних службовців категорії «В», які підвищили кваліфікацію у 2022 році, становила 43 286 осіб (65,7 %), з яких: 16 282 особи (24,7 %) – державні службовці категорії «В» центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності), 27 004 особи (41,0 %) – державні службовці категорії «В» місцевих органів виконавчої влади.

Кількість державних службовців категорії «Б», які підвищили кваліфікацію, становила 22 606 осіб (34,3 %), з яких: 7 713 осіб (11,7 %) – державні службовці категорії «Б» центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності), 14 893 особи (22,6 %) – державні службовці категорії «Б» місцевих органів виконавчої влади.

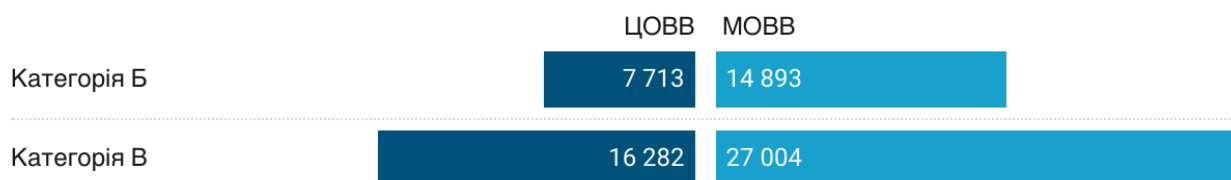

Рис. 6. Кількість державних службовців, які підвищили кваліфікацію у РЦПК у 2022 році, за рівнями органів виконавчої влади та категоріями посад державної служби, осіб

Розподіл учасників навчання за категоріями посад в органах місцевого самоврядування продемонстрував, що найбільшу частку від загальної кількості посадових осіб місцевого самоврядування, які підвищили кваліфікацію в РЦПК у 2022 році (41 756 осіб), становили особи, посади яких віднесені до VI категорії

посад в органах місцевого самоврядування – 16 826 осіб (40,3 %). Другу групу за кількістю осіб, які підвищили кваліфікацію, склали посадові особи місцевого самоврядування, посади яких віднесені до VII категорії посад в органах місцевого самоврядування – 14 204 особи (34,0 %). Третю і четверту групи – склали посадові особи місцевого самоврядування, посади яких віднесені до V і IV категорії посад в органах місцевого самоврядування – 7 736 (18,5 %) і 2 687 (6,4 %) осіб відповідно. Найменшу частку становлять особи, посади яких віднесені до III категорії посад в органах місцевого самоврядування – 303 особи (0,7 %).

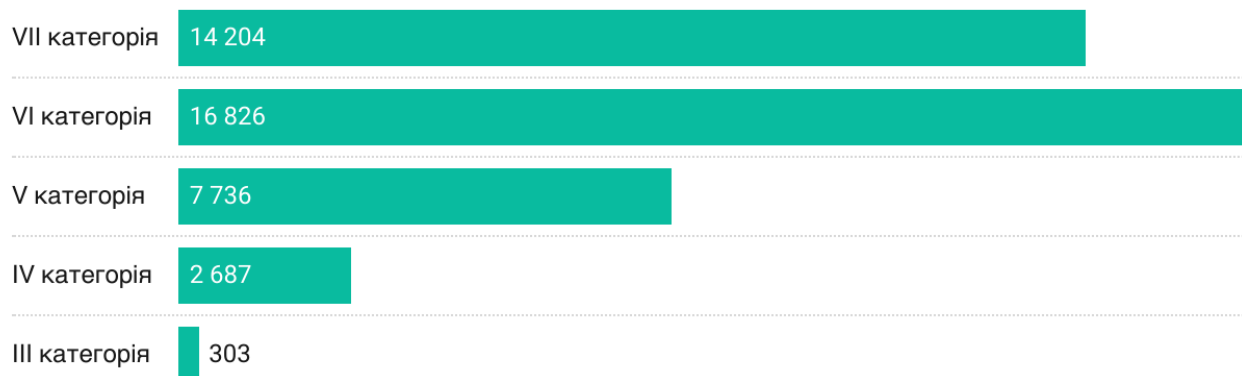

Рис. 7. Кількість посадових осіб місцевого самоврядування, які підвищили кваліфікацію в РЦПК у 2022 році, за категоріями посад, осіб

Проведений у 2022 році аналіз учасників навчання за ознакою статі показує яскраво виражений гендерний дисбаланс (частка жінок серед учасників навчання становить 79,1% (86 648 осіб), тоді як частка чоловіків – лише 20,9 % (22 892 особи)).

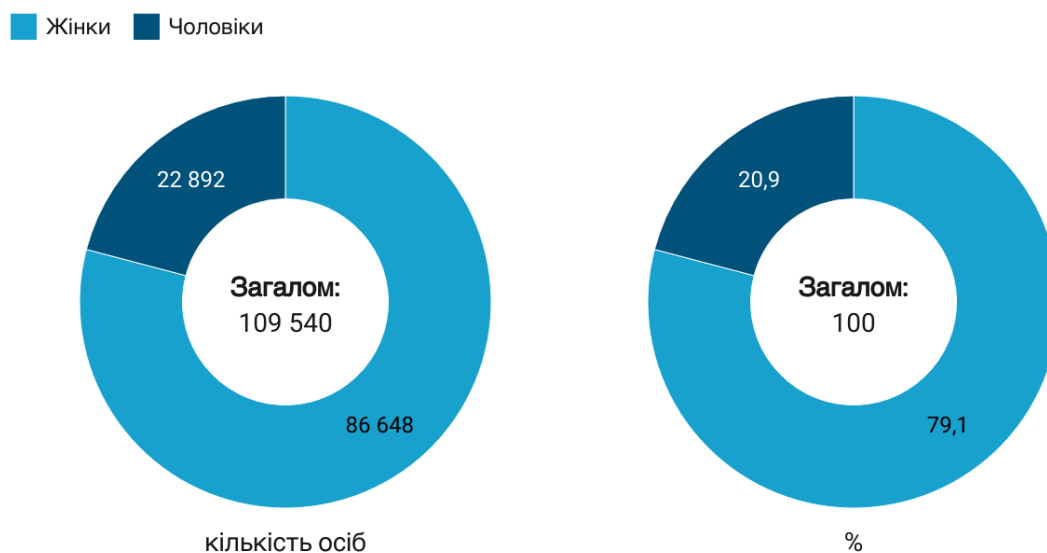

Рис. 8. Гендерний розподіл учасників професійного навчання у 2022 році

Упродовж звітної періоду, як і в попередні роки, зберігалась тенденція нерівномірного розподілу учасників навчання за закладами післядипломної освіти та регіонами. Так, найбільша кількість осіб, які пройшли навчання за

програмами підвищення кваліфікації, зареєстрована у Волинському РЦПК і склала 16 964 особи (15,5 % від загальної кількості учасників навчання у РЦПК), найменша – 212 осіб (0,2 %) – у Херсонському РЦПК, на діяльність якого найбільшою мірою вплинула російська агресія. (рис. 9, 10 та 11).

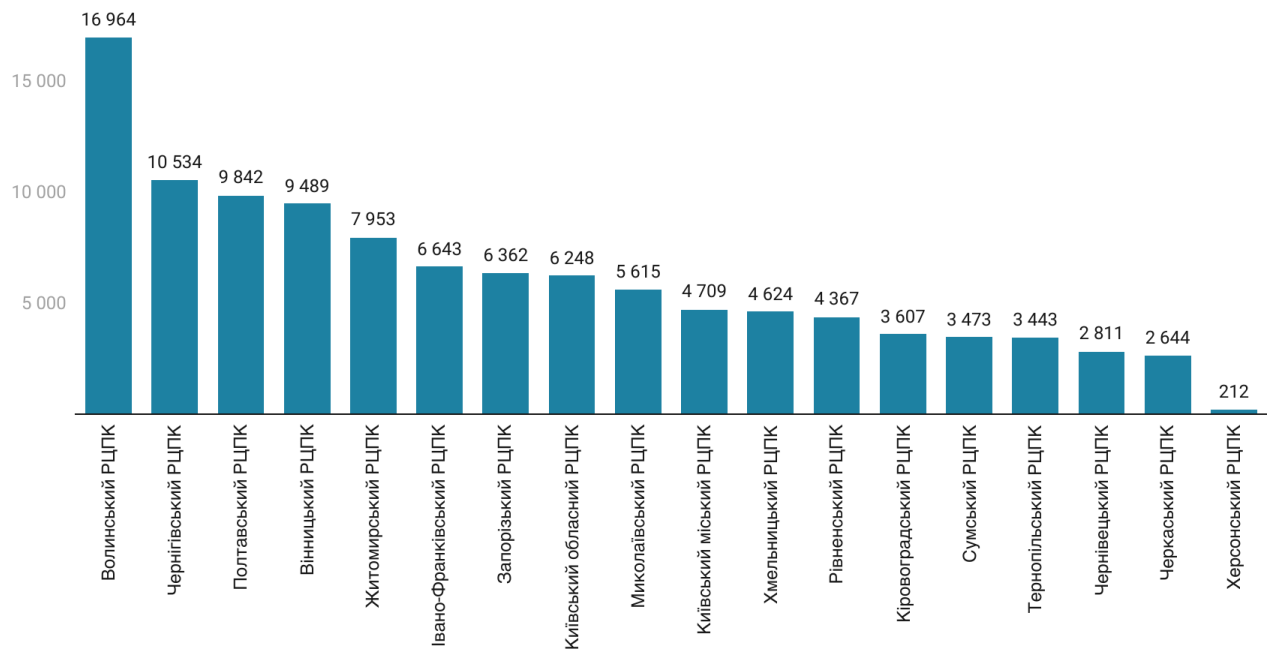
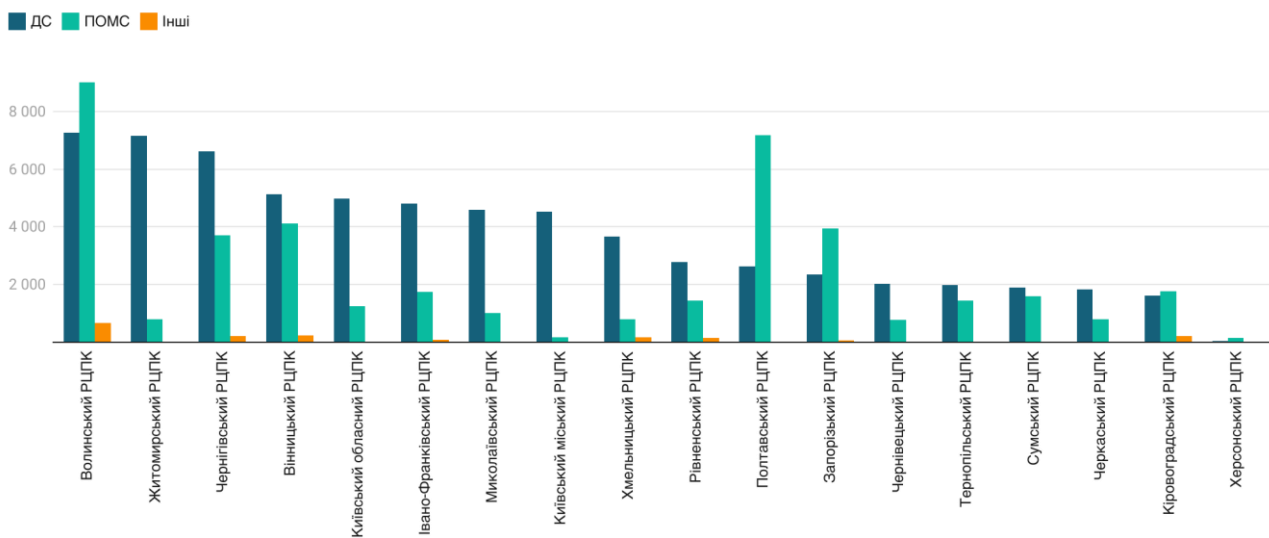

Рис. 9. Кількісний розподіл учасників навчання за закладами післядипломної освіти, осіб

Створено за допомогою Datawrapper

Рис. 10. Розподіл учасників навчання за РЦПК у розрізі посад в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, осіб

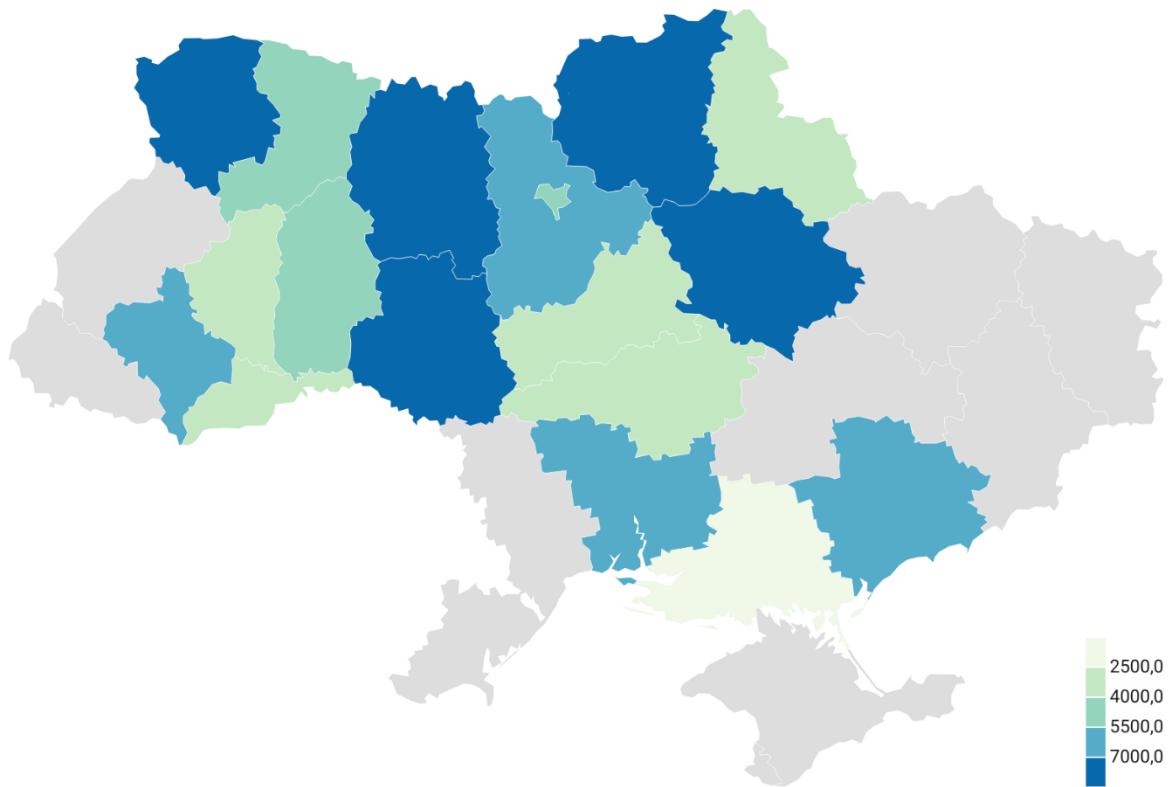

Рис. 11. Кількісний розподіл учасників навчання за регіонами, осіб

У 2022 році підвищення кваліфікації учасників навчання здійснювалось за програмами підвищення кваліфікації, що за змістом, тривалістю та інтенсивністю навчання поділяються на загальні професійні (сертифікатні), спеціальні професійні (сертифікатні), загальні та спеціальні короткострокові програми. Зміст загальних та спеціальних програм, форми навчання учасників навчання визначались з урахуванням завдань, функцій, повноважень та потреб державних органів, органів місцевого самоврядування.

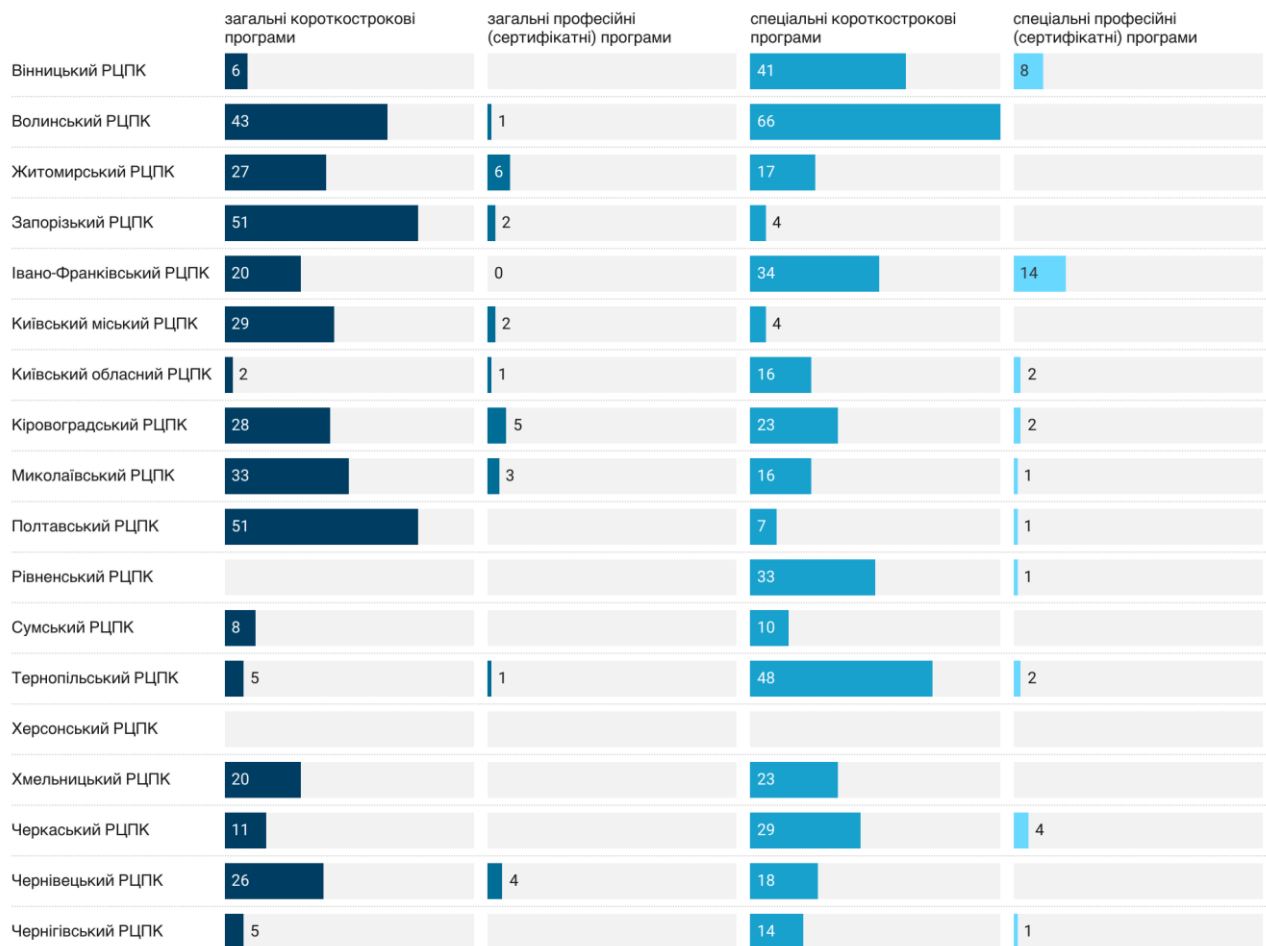
Навчання здійснювалось за програмами підвищення кваліфікації, розробленими РЦПК і погодженими НАДС та/або іншими замовниками відповідних освітніх послуг. Загалом у звітному періоді у РЦПК розроблено 829 програм підвищення кваліфікації, зокрема:

- загальних короткострокових програм – 365;
- загальних професійних (сертифікатних) програм – 25;
- спеціальних короткострокових програм – 403;
- спеціальних професійних (сертифікатних) програм – 36.

Рис. 12. Кількість розроблених РЦПК програм підвищення кваліфікації за змістом і структурою у 2022 році

Створено за допомогою Datawrapper

Рис. 13. Кількісний розподіл розроблених програм підвищення кваліфікації за закладами післядипломної освіти у 2022 році

Зміст загальних програм підвищення кваліфікації, за якими проводилось навчання у РЦПК, охоплював пріоритетні напрями (теми) підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, які щороку визначаються розпорядчим документом НАДС, зокрема, запобігання корупції та забезпечення доброчесності, гендерна рівність та недискримінація, стратегічні комунікації, управління персоналом тощо.

Водночас у 2022 році стрімко зріс попит на навчання за загальними програмами підвищення кваліфікації за такими напрямами (темами): удосконалення рівня володіння державною мовою; комунікація та взаємодія; державна політика цифрового розвитку та іншими напрямами, пов'язаними із обробкою та використанням даних.

Рис. 14. Пріоритетні напрями (теми) підвищення кваліфікації за загальними програмами у 2022 році, за кількістю учасників навчання

У 2022 році у рамках підвищення кваліфікації державні службовці навчалися за двома і більше програмами.

Загалом у звітному році у РЦПК найбільш затребуваним було навчання за загальними та спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації. Так, навчання за спеціальними короткостроковими програмами пройшли 51 229 осіб, загальними короткостроковими програмами – 48 754 особи.

У той же час за загальними професійними (сертифікатними) програмами підвищили кваліфікацію 7 125 осіб, спеціальними професійними (сертифікатними) програмами – 2 432 особи.

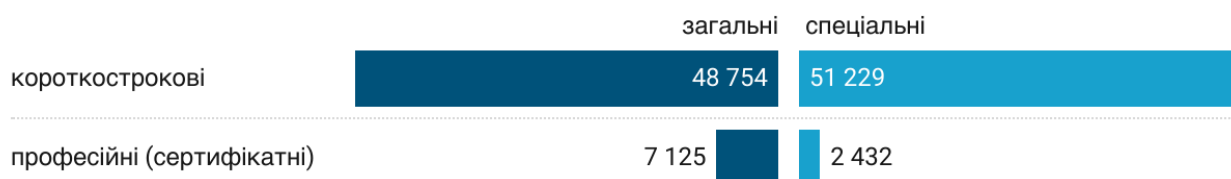

Рис. 15. Розподіл осіб, які пройшли підвищення кваліфікації у 2022 році, за програмами підвищення кваліфікації, осіб

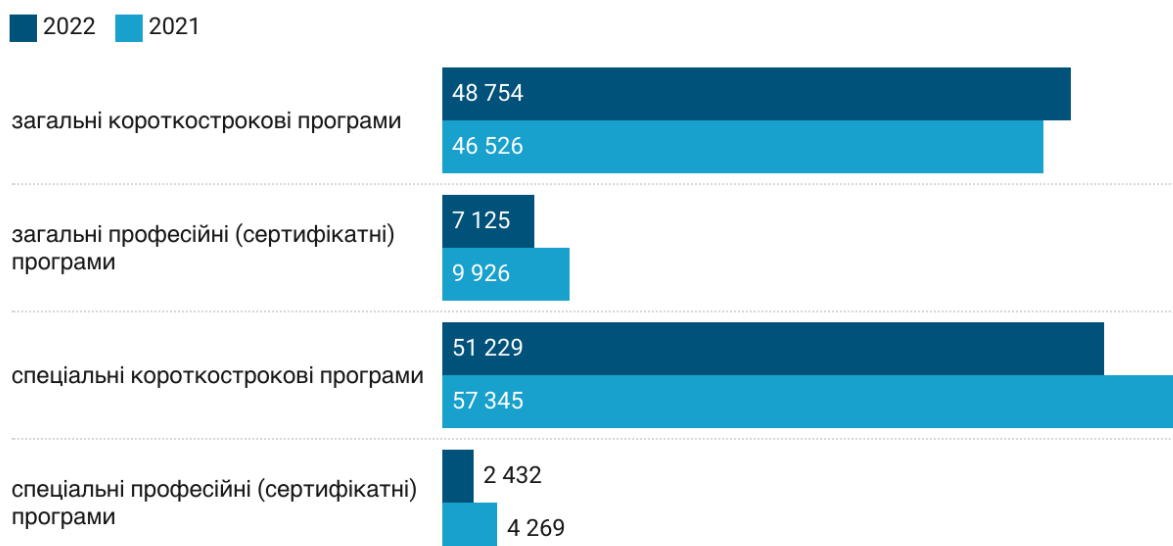

Рис. 16. Динаміка затребуваності щодо підвищення кваліфікації за змістом та тривалістю програмам підвищення кваліфікації у 2021-2022 роках, осіб

У 2022 році зберігалася тенденція осучаснення підходів до організації навчання з більш широким впровадженням дистанційної форми навчання в практичну діяльність закладів післядипломної освіти, завдяки чому за дистанційною формою навчання підвищили кваліфікацію 102 251 особа, що склало 93,3 % від загальної кількості учасників навчання.

Разом з тим за змішаною формою навчання підвищили кваліфікацію 4 229 осіб або 3,9 %. Навчання за програмами підвищення кваліфікації за очною формою навчання пройшли 3 060 осіб, що становить 2,8 % від загальної кількості учасників навчання.

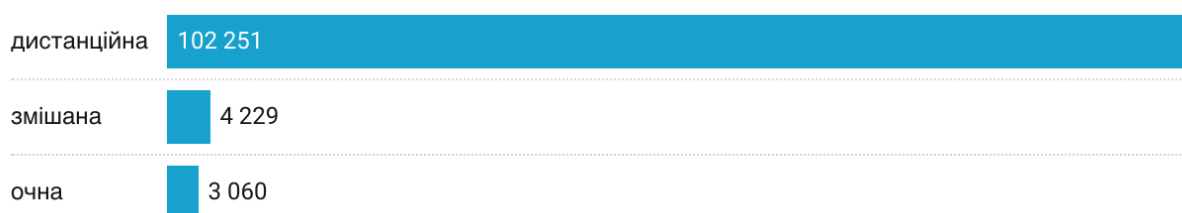

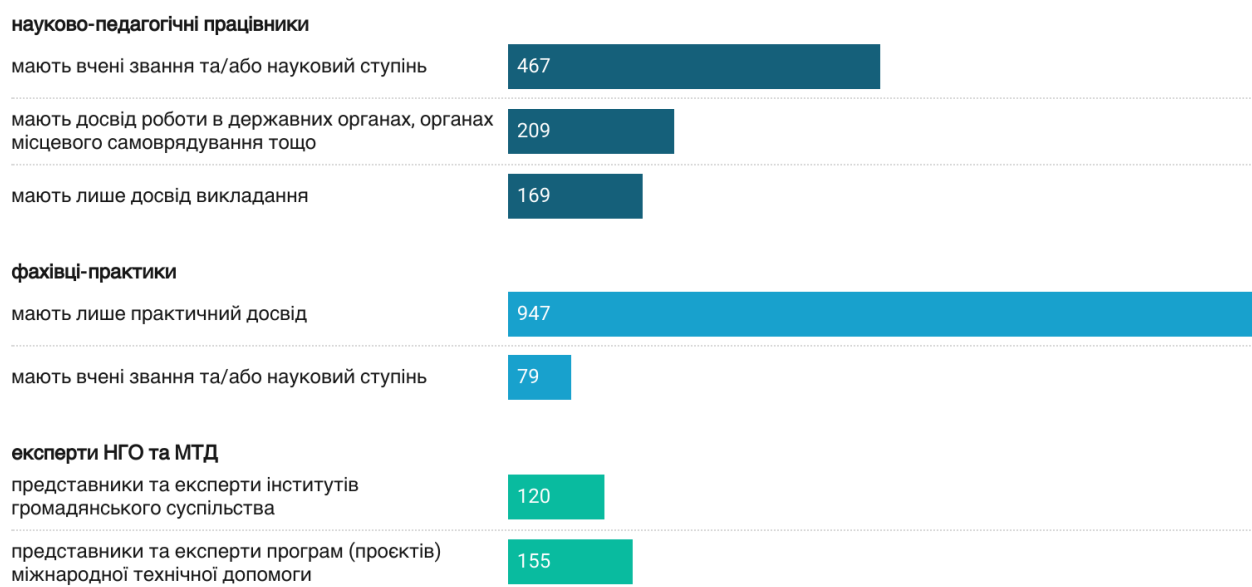
Рис. 17. Розподіл учасників навчання, які пройшли підвищення кваліфікації у 2022 році, за формою навчання, осіб

У 2022 році до навчального процесу у РЦПК було залучено 845 науково-педагогічних працівників та викладачів, 467 з яких мають науковий ступінь та/або вчене звання, а 209 – досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування тощо.

Для забезпечення зв'язку теоретичної та практичної складової підвищення кваліфікації, зокрема моделювання предметного змісту фахової діяльності учасників навчання та орієнтації навчального процесу на сучасні потреби державного управління та місцевого самоврядування, РЦПК запрошували до

викладацької діяльності фахівців, які мають практичний досвід роботи у відповідних сферах діяльності.

У 2022 році з цією метою до навчального процесу було залучено 947 фахівців-практиків, що мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування. Із них 79 осіб мають науковий ступінь та/або вчене звання. Крім того, у якості тренерів до проведення навчання було залучено 120 представників та експертів інститутів громадянського суспільства та 155 експертів програм (проектів) міжнародної технічної допомоги.

Рис. 18. Кваліфікаційна характеристика викладацького складу, залученого до проведення навчального процесу у 2022 році, осіб

Підвищення кваліфікації у РЦПК здійснювалось за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, програм (проектів) міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством. Загальний обсяг витрат на підвищення кваліфікації у 2022 році склав 64 192 316 грн, що на 11 184 055 грн (або 14,8 %) менше у порівнянні з 2021 роком. У той час як зростання обсягів фінансування у 2021 році в порівнянні з 2020 роком становило 15 034 221 грн (24,9 %).

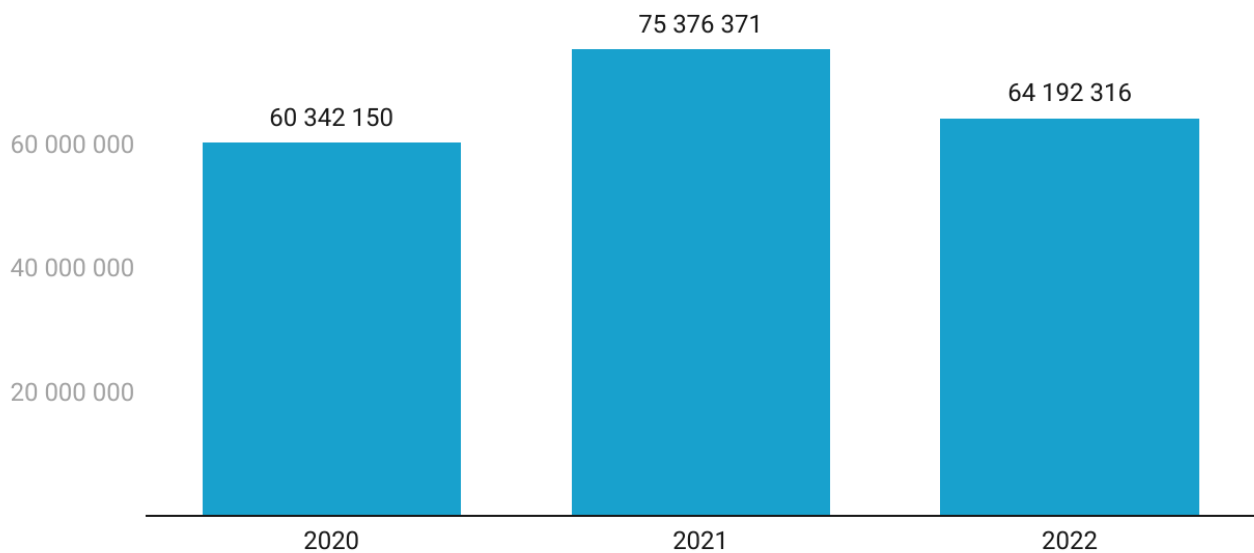

Рис. 19. Загальний обсяг фінансування підвищення кваліфікації у 2020-2022 роках, грн.

Як і у попередні роки, фінансування підвищення кваліфікації учасників навчання здійснювалось переважно за рахунок коштів місцевих бюджетів – 58 301 514 грн або 90,8 % від загального обсягу фінансування. Фінансування з інших надходжень, не заборонених законодавством, склало 5 020 999 грн (7,8 %), з державного бюджету було залучено 389 788 грн (0,6%) від загального обсягу фінансування підвищення кваліфікації та 480 015 грн (0,7 %) у рамках міжнародної технічної допомоги (грантів).

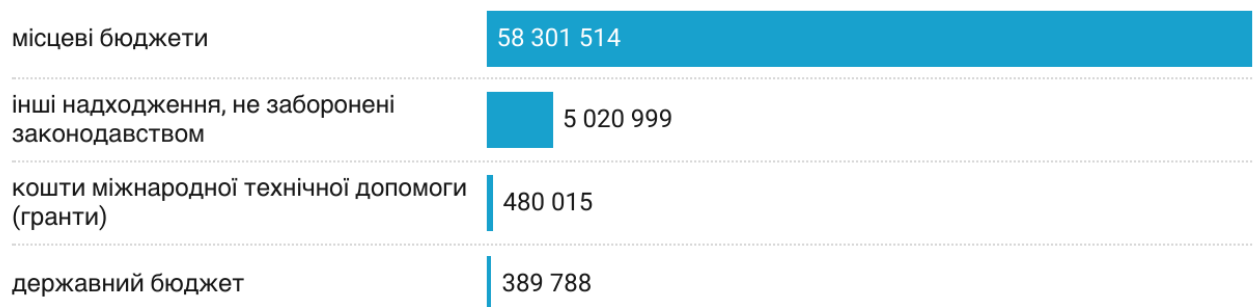

Рис. 20. Загальна структура джерел та обсягів фінансування підвищення кваліфікації у 2022 році, грн

	місцевий бюджет	інші надходження, не заборонені законодавством	державний бюджет	кошти міжнародної технічної допомоги (гранти)
Полтавський РЦПК	5 017 960	8 770		
Вінницький РЦПК	4 529 482		345 988	48 666
Миколаївський РЦПК	4 025 254	195 079		50 560
Запорізький РЦПК	3 930 440	76 949	20 025	
Черкаський РЦПК	3 896 260	40 222		
Волинський РЦПК	3 895 409	1 001 863		
Київський міський РЦПК	3 631 312	57 600		
Чернігівський РЦПК	3 581 573			155 965
Івано-Франківський РЦПК	3 532 663	558 087		
Тернопільський РЦПК	3 519 926	39 384		
Рівненський РЦПК	3 007 000	195 490		
Київський обласний РЦПК	2 973 597	262 191		
Хмельницький РЦПК	2 919 026	558 047		
Чернівецький РЦПК	2 874 497	96 442		125 065
Сумський РЦПК	2 421 151		23 775	
Херсонський РЦПК	2 315 193			50 026
Житомирський РЦПК	2 230 771	1 836 355		
Кіровоградський РЦПК		94 519		49 733

Рис. 21. Обсяги та джерела фінансування у 2022 році за РЦПК, грн

Як показано на рис. 21, кошти з державного бюджету на фінансування освітньої діяльності з підвищення кваліфікації учасників навчання отримали Вінницький, Запорізький та Сумський РЦПК. Також закладами післядипломної освіти додатково залучались кошти програм (проектів) міжнародної технічної допомоги та здійснювалось укладання договорів на надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації з органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Виключно за рахунок таких джерел фінансування у 2022 році здійснював свою діяльність Кіровоградський РЦПК.

ВИСНОВКИ

У 2022 році регіональні центри підвищення кваліфікації продемонстрували спроможність і збалансованість національної системи підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад належним чином відреагувавши на потреби державних органів та органів місцевого самоврядування у складній військово-політичній ситуації в країні.

Проведений аналіз діяльності РЦПК показав, у порівнянні з 2021 роком обсяги фінансування підвищення кваліфікації зменшилися на 14,8%. Це, перш за все, було зумовлено вторгненням російської федерації на територію незалежної України, подальшим розгортання бойових дій в Південних та Східних регіонах країни і, як результат, кардинальними змінами обсягів і структури доходів бюджету, його видатків, зростанням потреб у бюджетних ресурсах для боротьби з агресором і відновлення пошкоджених активів.

У 2022 році фінансування РЦПК на підвищення кваліфікації учасників навчання здійснювалось переважно за рахунок коштів місцевих бюджетів (90,8 % від загального обсягу фінансування). Крім того заклади післядипломної освіти залучали кошти програм (проектів) міжнародної технічної допомоги, уклали договори на надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації з державними органами та органами місцевого самоврядування.

Загалом у порівнянні з 2021 роком кількість учасників навчання зменшилась лише на 7,2 % (або 8 526 осіб) завдяки активному впровадженню технологій дистанційного навчання в організацію навчального процесу. Як результат, за дистанційною формою навчання підвищили кваліфікацію 102 251 особа, що склало майже 93 % від загальної кількості учасників навчання.

У цілому РЦПК продовжували приділяти значну увагу потребам учасників навчання, вдосконалюючи зміст програм підвищення кваліфікації та підходи до організації навчання. В основу концепції формування тематики програм підвищення кваліфікації було закладено принцип практичної орієнтованості навчання з урахуванням військово-політичних, соціальних та економічних чинників, а також індивідуальних потреб учасників навчання, зокрема, в умовах воєнного стану та післявоєнного періоду.

У 2022 році зберігся попит на програми підвищення кваліфікації, які охоплюють як загальні питання державного управління та місцевого самоврядування, так і питання удосконалення особистісних та професійних компетентностей. Зріс попит на навчання за загальними програмами підвищення кваліфікації щодо удосконалення цифрових навичок та роботи з інформацією, зокрема, за такими напрямками, як впровадження стандартів захисту персональних даних, цифрова грамотність, доступ до публічної інформації, державна політика цифрового розвитку, інформаційна безпека.

Крім того, заклади післядипломної освіти у 2022 році намагалися забезпечити виважений баланс між теоретичною підготовкою та розвитком практичних навичок учасників навчання. Для досягнення цього було залучено до навчального процесу фахівців-практиків, представників інститутів

громадянського суспільства, експертів програм (проєктів) міжнародної технічної допомоги.

Ураховуючи виклики, що виникають у зв'язку з воєнною агресією російської федерації, система професійного навчання має зосередитися на збереженні та розвитку потенціалу закладів освіти, які здійснюють підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад. До перспективних напрямів діяльності НАДС у цій сфері можна віднести збереження мережі закладів освіти, які надають послуги з підвищення кваліфікації, забезпечення якості професійного навчання в умовах воєнного стану, розроблення інноваційних продуктів для професійного навчання, залучення кращого іноземного досвіду.

Поширення вірогідних загроз інформаційної безпеки та кібербезпеки також вимагає розвитку нових підходів до підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Необхідно забезпечити навчання з питань кібербезпеки та захисту інформації для всіх категорій керівних кадрів в державному секторі, а також розвиток нових програм підвищення кваліфікації з цих питань.

Особливу увагу слід приділити підвищенню кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад. Для цього потрібно розробляти спеціальні програми підвищення кваліфікації, спрямовані на підвищення їх кваліфікації з питань децентралізації влади, бюджетного процесу, місцевого розвитку, ефективного управління територіями тощо.

Також важливим є розвиток міжнародного співробітництва у сфері підвищення кваліфікації державних службовців, зокрема з іншими країнами, що зазнають подібні виклики в галузі державного управління. Міжнародний обмін досвідом та навчання може бути корисним для забезпечення нових ідей та методів управління, що можуть бути використані для підвищення ефективності державного управління в умовах воєнного стану.

Завданням закладів освіти у післявоєнний період є забезпечення якісних освітніх послуг та підтримка розвитку інституційної спроможності системи професійного навчання осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.